

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Meghívó.

Felhívjuk az I., II. és III. kerületi függetlenségi és 48-as körök tagjait, hogy az 1911. augusztus hó 28-án délelőtt fél 11 órakor saját körünkben külön-külön megtartandó igen fontos értekezletre teljes számban megjelenjenek. Az értekezlet tárgya: a városi képviselő választásokra vonatkozó jelölés és bizalmi férfiak választása.

Az értekezletre a függetlenségi egész választó polgárságot is meghívjuk.

Az egyes körök következő választási kerületekre jelölnek:

I. olvasókör 2., 3. és 4. kerületekre.

II. olvasókör a honvédi olvasókör bevonásával az 5., 6., 7. és 8. kerületekre.

III. olvasókör az V. kerület új olvasókör bevonásával az 1., 9., 10., 11., 12. és 13. kerületekre, ebből meg a jelöléseket.

Az I., II. és III. kerületi olvasókör elnöksége.

Meghívó.

A makói függetlenségi és 48-as párt 100-as végrehajtó bizottságát az 1911. évi augusztus hó 28-án délután 3 órakor a III. kerületi kör helyiségében (Posta épület) megtartandó értekezletre ezennel meghívjuk.

Tárgy: az egyes körök a városi képviselő választásra vonatkozó jelölésének bejelentése.

I. a katonai tulkövetelések elleni tiltakozás és az általános egyenlő titkos községenkénti választójog érdekében Makón megtartandó nagygyűlés előkészületeinek megbeszélése.

A makói függetlenségi és 48-as párt elnöksége.

A makói távirtda és telefon szolgálat.

Makó, aug. 21.

Megszoktuk már, hogy a nagyvárad-i postaigazgatóság azt a számtalan panaszt, amit a mi városunkból kell az itteni távirtda- és telefon szolgálat mizériáiról hallania, rendszeresen a füle mellett enged el. Csodálatos nemtörődömséggel viselkedik ez az állami hivatal ami jogos kívánságainkkal szemben. Mintha csak egy félredugott falu telefon- és távirtda ügyéről volna szó, annyira nem törődnek velünk, elsőrangú kereskedő városal.

Ma egy frankfurti kereskedő látogatott el szerkesztőségünkbe. Panaszszal jött és nekünk szegényeknek kellett magunkat panasza hallatán. Nem kisebbet, mint azt mondta nekünk, hogy Németország legkisebb falujában nincs nyomo-

ruságosabb telefon szolgálat, mint Magyarországon, speciál itt Makón.

Ez a német kereskedő délelőtti 10 órakor kért telefon összeköttetést Budapesttel és délután 2 óráig nem volt képes kapni — összeköttetést. Ugy panasolja, hogy ez az állapot egyenesen ázsiai. Németország legkisebb falujából a legtávolabbi összeköttetést meglehet kapni — úgy mond — legkisebb félóra alatt. Hozzátette még a német sógor: nem fog késni, hogy ezt az állapotot a németországi nagyobb lapokkal is — tájékoztassul — megismertesse.

És mi kénytelenek voltunk szó nélkül hallgatni a panaszt. Még azt is, hogy ez állapot miatt meghurcolnak bennünket az egész világ előtt. De hát mit tehetünk volna, amikor mi tudjuk legjobban, hogy ez a panasz mennyire jogos. *Teljesen jogos.*

Éppen e sorok írása közben kapjuk a nagyvárad-i posta- és távirtda igazgatóság átiratát, melyben értesít, hogy a telefon-bajok megszüntetése végett Makó részére a fejlesztési tervbe még egy Makó-budapesti, azután a Makó-nagyvárad-szegedi és Makó-Arad-szegedi áramkört akar létesíteni.

Szó sincs róla. A semminél már ez is több lesz, ami kívánatos, hogy sürgősen legyen, de éppen csak hogy a semminél több. A nagyobb bajokon még ez se fog segíteni a makói postán.

Igaz, hogy elsőrendű baj volt eddig az egyszeres áramkör, de nem kisebb baj ennél az itteni posta-, távirtda s telefon-személyzet — elégtelensége.

Ugy látszik, hogy a postaigazgatóság teljesen tájékozatlan az itteni tényleges postai-, távirtda és telefon szolgálatról. Ezt kell feltételeznünk, mert máskülönben lehetetlen volna, hogy ne segítene az itteni bajokon.

Ugy látszik, nem tudja a postaigazgatóság, hogy *Makónak ma nagyobb példálul a forgalma, mint akár Szegednek, akár Aradnak.* De éppen ilyen nagy a posta- és a telefon-forgalma is.

És ezekhez a forgalmi ágakhoz sehol sincsen elegendő személyzet. Az aránytalanul csekély személyzetből egyik a másik után dől betegágyba a túlterhes s az emberi idegzetet túlfeszítő hosszú munkától.

Távirtdánkál kora reggeltől késő éjszakáig csupán két, mond kettő ember látja el azt a szolgálatot, amire ilyen forgalom mellett legalább tíz embernek kellene alkalmazva lennie.

Nem lehet az normalis helyzet, hogy egyetlen ember vegyen fel és vegyen le naponta száz meg száz táviratot. Ezért van az, hogy a táviratkezelő, akinek a hivatalos órája esti 9 óráig szól, még éjjel

11—12 órakor is ott görnyed s szedi le s küldi ki a táviratokat. És innen van az, hogy annyi késedelmet szenved a makói kereskedővilág sok távirata s ezek által kárt szenvednek kereskedőink.

Még százalmasabbnak tűnik fel a helyzet, ha tudjuk, hogy a telefon- és távirtda szolgálat ezen túlfeszített munkáját gyenge nők végzik. Az a csoda, hogy postánkon találunk még a sok munka miatt egy ép idegzetű nőt is.

Mi úgy tartjuk, hogy ha az államnak üzlete is a posta-, távirtda s telefon, a rendes kereskedő gondosságával sem így kell eljárni, amint a makói posta-, távirtda és telefon üzlettel eljár a postaigazgatóság avagy a postaigazgatóság nyomán a kereskedelmi kormány.

Mégis csak az „*adok, hogy te is adj*” elvének kellene érvényesülni. A közönség bő forgalmat s ezáltal bő jövedelmet ad a kincstárnak a makói postán, legalább is illő, hogy ez a közönség legalább annyit kapjon, amennyit pénzéért méltán követelhet. És ezenkívül még a kereskedelmi forgalomban megnyilvánuló felsőbb nemzeti gazdasági érdek is azt parancsolná, hogy a kincstár hagyja legalább *magától* fejlődni azt a kereskedelmet s ez által iparunkat, sőt mezőgazdaságunkat, amelyre éppen ez a kincstár úgy sem áldoz semmit. Mert most akadályozzák még a természeti fejlődését is a makói kereskedelemnek. Pedig megmondhatja a statisztikájuk, hogy ez a kereskedelem olyan fejlődésre képes, hogy e tekintetben nincsen mása az egész országban. Már is olyan fok van, hogy bizonyára nagy felelősség terheli azt az intéző ténnyezőt, aki ezzel a kereskedelemmel így mostohán bánik.

Nincs itt helye a fukarkodásnak. Itt áll csak igazán, hogy a — fősvény kétszer költ. Az igaz, hogy a kétszeri költés a közönség zsebébe terheli.

Azt mondják, nincs pénz a személyzet szaporításra. Szép kis indoklás, amikor mindenki tudja, hogy ezeket, milliókat költenek egy-egy erkölcstelen választásra, ezeket, milliókat dobálnak ki kor-tes jutalmakra az állam pénzből és arra nincs pénz, hogy havi 100—120 koronával fizetendő egy-két hivatalnokot még beállítsanak ehhez a postához, ahol ezt minden fontos érdek nagyon követeli. Pénztelenség indokából nem szaporítják ezt a személyzetet akkor, amikor a még több személyzet fizetését is bőven fedezi a közönség befizetése.

Hát mire is gyűjt az államkincstár, helyesebben a kormány a sok fölös bevételt. Talán nemsokára — választások lesznek?

A közönség azonban nagyon zugolódik. Hogy a választáson mi

lesz a kormányval, nem törődik vele, de azt követeli, hogy jogos igényét elégítsék ki a posta-, távirtda s telefon szolgálat terén is!

kp.

A képviselőválasztások.

A városi képviselő választások előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 21.

Ez év végével Makóváros választott képviselői közül mintegy ötven képviselőnek megbízatása jár le. Ezeket vagy ezek helyett választanak újakat szeptember 3-án.

Maga a hatóság már megtette a szükséges intézkedéseket a választásokra. A választó polgárok kebelében is megindult a mozgalom, mert hiszen a választó polgároknak igen kevés idő áll rendelkezésére. Ugyszólván két hét, mely kevés idő a szervezkedésre.

Makóváros választott képviselőinek a legnagyobb része a függetlenségi és 48-as párt közül való. A párt gondoskodik róla, hogy a szeptember hó 3-án megejtendő választásoknál a párt győzelmet arasson.

Ez okból tegnap délután a III-ik kerületi függetlenségi és 48-as olvasó körben *Lakatos Pál* elnöklése alatt a választások előkészítése végett értekezletet tartottak a függetlenségi polgárok.

Nem volt ez még a jelölő értekezlet. A jelölést az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg most is az egyes olvasó körök a választó kerületek polgárainak bevonásával a *jövő vasárnap délelőtt feltizenegy órakor* teljesítik.

A jövő vasárnap ugyanis mind a három olvasó kör délelőtt értekezletre hívja fel a körzetében lakó kerületek választó polgárait és megejtik a jelölést.

A választó kerületek a körök szerint a következőleg oszlanak meg: az I. kerületi függetlenségi és 48-as olvasó körben jelölnek a 2, 3, 4, a II. kerületi olvasó körben az 5, 6, 7, 8, a III. kerületi olvasó körben jelölnek az 1, 9, 10, 11, 12 és 13 kerület választó polgárait.

A körök jelöléseiket ugyancsak vasárnap délután jelentik be a függetlenségi és 48-as párt 100-as végrehajtó bizottságának. A 100-as végrehajtó bizottság ugyanis a jövő vasárnap délután 3 órakor tartja e tárgyban értekezletét a III. kerületi olvasó körben.

A görögkatholikusok győzelme.

Magyar misenyelv a templomban.

— Lapunk tudósítójától. —
Makó, augusztus 21.

A helybeli görög katolikus egyház híveinek magyar érzelméről soha nem kételkedett a mi városunkban senki. Egybeforrtak ök velünk nyelvben, szokásban és érzésben, pedig hát a legtöbbjük, mint oláh anyanyelvű szakadt ide Erdély bércéi közül a múlt század elején.

Magyar érzelmüknek hosszú itt tartózkodásuk alatt nem egyszer adták tanubizonyosságát. Magyar érzelmük elvitáztatlan bizonyítékát képezi az a mozgalom is, mely két évtizeddel ezelőtt indult meg az egyház kebelében a magyar misenyelvnek a templomi istentiszteletnél való használata tárgyában.

Annak idején a hitközség hazafias mozgalma megtört az egyházi fölöttes hatóság merevségén.

A mozgalom azonban nem aludt el, csak szünetelt és talán azért, hogy a magyar, hazafias érzelmű hevitett lelkekből annál nagyobb erővel, a biztos győzelem reményével törjön elő.

Igy is volt. Négy héttel ezelőtt, mint megírtuk, a hitközségnek nagy deputációja jelent meg Goresa Péter városi tanácsjegyző vezetése alatt Boros János esperes plébános előtt, kérve a magyar misenyelvnek a templomi istentiszteletnél való alkalmazását.

A hitközségnek általános szeretetben álló plébánosa önmagától nem tehetett ígéretet ilyen nagymérvű reformra, hanem megkereste ez ügyben fölöttes hatóságát: a püspököt. *Azonban a magyar gondolkodástól áthatott hívek legnagyobb fájdalomra a püspök most is tagadó választ adott.*

A püspök tagadó válasza szerfelett elkeserítette a híveket. Valóságos forrongást idézett elő az ekléziában. És ugyancsak a püspök tagadó válasza adta meg a lökést arra nézve is, hogy a görög katolikus egyház hívei tegnap korán reggel értekezletet tartottak az egyház egyik iskolájának nagy termében.

Az értekezlet abban állapotodott meg, hogy újból küldöttsegileg jelennek meg Boros János plébános előtt és követelik régi és éppen oly jogos vágyuk teljesítését.

Az elhatározást nyomban tett is követte. Az értekezlet tagjai, kik között képviselve volt az egyház színe-java, ismételt megjelent Boros János plébánosnál. Itt Goresa Péter meggyőző szavakkal esetelte a küldöttség óhaját, kilátásba helyezvén azt a vizályt, melyet a kérelemnek esetleges megtagadása az egyház községi kebelében a jövőben okozhat.

Boros János, ez az igaz magyar plébános, nem habozott egy percig sem. *Kijelentette, hogy a kérelemnek helyt ad. Magyarrá teszi az egész isteni tisztet, csak a szentség kivételénél mondja ó-szláv nyelven a pár szóból álló, rövid imát.*

Ez utóbbi pár szavas idegen nyelvű imához azért volt kénytelen ragaszkodni Boros János, mert ez

által elkerüli az összeütközést püspökével.

A küldöttség leirhatatlan örömmel tért vissza tanácskozási helyére, hol jegyzőkönyvbe foglalták a történetet és a jegyzőkönyvet, *mint a magyar nyelv diadalát, az egyház levéltárában helyezték el.*

Ugyanez alkalommal jegyzőkönyvi köszönetet mondtak Goresa Péter városi tanácsjegyzőnek, ki a hazafias mozgalom éltető lelke volt.

Érdekes, hogy a görög katolikus egyház fényes győzelmét éppen Szent István napján vívta ki.

Most egyszerre megkondukt a görög katolikus templom tornyának imára hívó, szép csengésű hangja és *ugy ez, valamint tarack durrogások jelezték a magyar nyelv diadalát.*

Az egyházközség hívei harangszó zugása és ágyuk dörgése között vonult be a templomba, *hol ezer kebelből magyar nyelven szállott el a szent juhász az Ur zsalmolya elé.*

Követelje mindenki az újság-árusoktól a „Makói Független Újságot”. A „Makói Független Újság” mindenben a közönség érdekeinek szószólója és támogatója s az igazi függetlenségi-és 48-as eszmék kitarító harsója.

Választások előtt.

A városi párt politikája.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 21.

Az impozáns erőnek is meg van a maga gyengesége. A fényt követi az árny. A tömegekben rejülő erőnek gyengesége abban jelentkezik, hogy a túlnyomó kisebbséggel nem törődik, még ha a kisebbség ártó szívósággal kirohanásokat próbál, erőre kapni igyekszik is. Pedig a tulságos elhúzás nem dicsérendő erény, akárhányszor bizony kései megbánást szülhet.

A városi képviselőválasztások gyors közeledtével újból és újból fel kell hívunk független polgártársaink figyelmét éber vigyázatra, örökös gondosságra. Nem szabad elbizakodnia sem egyeseknek, sem a vezetőségnek. Látni kell nyitott szemmel a leskelődő, mindenre képes ellenséget, azt a népséget, amely minden részt gondosan kutat és tért foglal lépésről lépésre.

Felhangzott már, amint reámutatunk előzőleg — a „fogd meg” maszlag, hogy tudniillik városi képviselőválasztásnál ne politizáljunk, hanem városi pártot alakítsunk. Hiszen az így hangzatos szólamnak megjárja. Csak ne volna olyan tulságosan országgyűlési képviselőválasztásos illata.

Értsük meg jól azoknak célját, akik ezt és minden félrevezetésre alkalmas eszközt felhasználnak: azt akarják a csuszómászó gonoszok, hogy be jussanak csak egyszer a képviselői padokba és juttassák be elvártaikat — a mi vállainkon, majd kisöprik ők a független polgárokat úgy, hogy nyomuk sem marad meg.

Nézzük csak az ő városi párti működésüket. Nagyon alkalmas nézőpontot nyújt a már közzétett választási vezetők jegyzéke.

Ott látjuk, egy-két kivétellel azokat, akik az elmúlt országgyűlési választások előjátékánál a mungó jelöltnek exponált kortesei voltak. Jutalmazni

akarnak? Aztán meg flastromot keresnek a bevert fejekre, záptojásos orozákra? No meg hát kell nekik az a csekély előny, — mert hát nekik előny, — hogy a szavazó urnáknál lehetőleg mind az ő embereik terpeszkedjenek. Nem tehetnek erről azok, akiket a „szerencse” ért. Az ő személyét egyénileg érinteni nem akarjuk. De joggal elvárhatná minden városi polgár, hogy a választások vezetésére az erre alkalmas, a vonatkozó törvényeket ismerő egyéneket jelöljék ki. Talán csak akad ilyen is kellő számmal a városban, ha nem is épen az ő emberük.

És onnan hangzik a jelszó, hogy — ne politizáljunk. Igen szerintünk, mi ne politizáljunk, csak ők politizáljanak, mi nem. Mi maradunk vesztég, ők pedig jutalmazzanak — városi párt színe alatt, akárcsak a legutóbbi multhan.

Hobó nem addig az jó urak. Megmozdult már az óriás! Nem alszik tovább! A függetlenségi párt legutóbbi értekezletén fonséges lelkesültséggel indult munkára és bizton hisszük, hogy a lelkes haderőt, igaz uton, fényes diadalra vezérli az ügy fontosságának jól megértett tudata, a cél nem kicsinyelt komolysága!

N.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Augusztus 22. Kedd. Római kath. Timót vi. Gör. kath: Augusztus 9. Mátyás ap. — Nap két 5 óra 3 perckor, nyugszik 7 óra 0 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változóköny idő várható, lényegtelen hőváltozással, helyenkint eső, vagy zivatar. Sárkonyprognózis: Változóköny, enyhe, elvettve csapadék, zivatarok. Déli hőmérséklet: 21.5 fok Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Lemondás a választási elnökségről. Dr. Demkó Pál kir. közjegyző, a városi képviselő választáshoz szükségesített kerületi elnököket és alelnököket kinevezte. E kinevezés oly le nem tagadható és egyenes célzatossággal történt, hogy lapunk felelős szerkesztője, kit az a megfeszítettetés ért, hogy a harmadik választó kerületbe neveztetett ki elnöknek, erről a tisztségről a következő levélben mondott le:

Tekintetes

Dr. Demkó Pál kir. közjegyző urnak, mint a makói városi választásokra kiküldött elnöknek

Helyben.

Igen tisztelt Elnök Ur!

Teljes tárgyilagossággal se helyeselhetvén a választási kerületi elnökök és alelnökök kiválasztásában kirívóan megnyilvánuló egyoldalú politikai és az alelnökök megválasztásában ezenkívül még egyenesen a függetlenségi párt ellenében kihívó tendenciát, akkor, amikor az elnökség részéről mindenki hideg pártatlanságot vár, tisztelettel értesítem, hogy én a harmadik kerületi elnökséget, melyre elnök ur kiválasztott, nem fogadhatom el.

Egyebekben vagyok kiváló tisztelettel kész hibe:

Dr. Kiss Pál,
ügyvéd.

Helyszíni szemle. Rövid időn belül a lesi és szentlőrinci szőlős gazdáknak régi óhaja megy valószínűleg teljesebbé. A miniszter ugyanis a vasúti átjáró ügyében e hó 26-ára új helyszíni tárgyalást rendelt el. A miniszter a helyszíni tárgyalás vezetésére Török László miniszteri titkárt küldte ki.

Az Acsev és a kocsiut. Mégis volt foganatja, — úgy látszik, — azon mozgalomnak, amely felszínen tartja Makó város lakosságának jogos érdekeit a vasúti átjáró és kocsiutra vonatkozólag. A hatóság is megmozdult végre. Galambos Ignác polgármester távollétében Gera Sámuel főjegyző, helyettes polgármester átiratot intézett a vasúttársasághoz, amelyben felhívta a kocsiutra szórt kőhalmaz lehengerelésére, hogy az ut legáltalább némileg járható legyen.

Pénztár átvétel. Vajda István városi főpénztárnok négy heti szabadságára ment, amint ezt előzőleg már megírtuk. A közpénztárt és gyámpénztárt a mai napon Gera Sámuel főjegyző, Wizinger Károly árvaszéki ügyész, Hajdu János főszámvevő, Urbán István és Grünstein Márk képviselőtestületi tagokból álló bizottság átadta Almásy Gyula ellenőrnek, mint helyettes pénztárnoknak és Czigeldrom Lajos helyettes ellenőrnek. Ugyanez a bizottság egyúttal pénztárvizsgálatot is tartott.

Egyiptomi karaván Makón. Szerdán és csütörtökön ritka látványosságban lesz része Makó város közönségének a Picard-cirkus előadásain. Egy 60 tagból álló Afrika minden népét képviselő karaván érkezik meg szerdán Aradról, hol az aradi Nyári színházban mutatják be művészetüket a közönség nagy tetszés nyilváníttása mellett. Ezen ritka látványosságra annál is inkább felhívjuk a közönség figyelmét, hogy ezen 60 tagból álló karaván csoportot megtekinteni elne mulassza mivel csak egy pár napig lesz látható.

Lopás. Székely István honvédi polgár tegnap este felé tért haza a Szent István-napi bucsuról. Utközben azonban még betért a Vásárhelyi-utca egyik koresmába, ahol felléper bort fogyasztott el. Mikor fizetni akart, azt vette észre, hogy 30 korona értékű tájképi pipáját valaki eleszítelte a zsebéből. A rendőrség most keresi a pipát és új gazdáját.

Betöréses lopás Kiszomborban. A szomszédos Kiszombori levelezőnk értesít bennünket, hogy Kiszomborban az éjjel ismeretlen tettes betört Pulykás Erzsébet koresmájába és onnan a fiók feltörésével nagyobb mennyiségű pénzt lopott el. A tettest nyomozza a csendőrség.

Picard cirkuszban tegnap két előadást tartottak. Mindakettőt zsufolyt házak előtt s a nagyszámu közönség osztatlan tetszése mellett. Ma este is szép előadást produkáltak. A doré társulat érdemes a pártolásra. Holnap este a bohócok jutalomjátéka lesz.

Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Szegvári Mária 11 hónapos, Fodor György 13 hónapos, Ruttyó János 4 hónapos korában.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdeklí közölje azonnal a „Makói Független Újság”-al. A „Makói Független Újság” mindent megír, semmit se hallgat el.

A Toldi-utca 19. új sorszámu ház eladó,

a ház áll 3 padolt szoba, konyha, éléskamra, pince és nagy raktár helyiségből, szép udvar és nagy gyümölcsös kertel. Értekezhetni ugyanott.

A választási elnökök.

A mungók kollégiuma.

(Saját tudósításunktól.)

Makó, aug. 21.

A vármegye törvényhatósága, mint azt annak idején megírtuk, a városi képviselőválasztások határnapját szeptember hó 3-ik napjára tűzte ki, választási elnökül pedig Demkó Pál dr. kir. közjegyzőt küldötte ki.

Minthogy a választás több, azaz Makóvárosában 13 helyen történik, az elnöknek törvény által előírt kötelessége minden választási helyre választási elnököt és helyettes elnököt kirendelni.

Ezen kötelezettségének ma tett eleget Demkó Pál dr. kir. közjegyző, választási elnök. A választási elnök a fontos törvénybeli kötelességének a következőleg tett eleget és választási elnökök, illetve helyettesekül kiküldötte:

az I. kerületbe Tarnay Ákost, helyettesül Ekehárdt Vilmost;

a II. kerületbe Galambos Emil drt., helyettesül Urbán Istvánt;

a III. kerületbe Kiss Pál drt., helyettesül Pollitzer Jenőt;

a IV. kerületbe Nagy Károlyt, helyettesül Diószilágyi Sándort;

az V. kerületbe Dózsa Simon drt., helyettesül Hegyi Józsefet;

a VI. kerületbe Borlán Jánost, helyettesül Nagy Antal kéményseprőt;

a VII. kerületbe Berényi Józsefet, helyettesül Varga Ferencet;

a VIII. kerületbe Urbanics Kálmánt, helyettesül Barta Lajost;

a IX. kerületbe Vertán Istvánt, helyettesül Károlyi Mihályt;

a X. kerületbe Kayser Lajost, helyettesül Görbe Samut;

a XI. kerületbe Bánffy Józsefet, helyettesül Papp Józsefet;

a XII. kerületbe Adler Arthur drt., helyettesül Nagy István cipészt;

XIII. kerületbe Galamb Sándor drt., helyettesül pedig Rankl József szegényemházi élmezőt.

Mikor a választási elnökök kisdéd társaságán végig tekintünk, akaratlanul is ki kell mondanunk, hogy a közjegyző ur, mint választási elnök, nem a legszerencsésebben oldotta meg feladatát.

Nem helyesen oldotta meg a közjegyző ur a választási elnökök kiküldését, mert első sorban a választási elnöknek mindenek felett egészen pártatlannak kell lenni. Már pedig ezt a legnagyobb jóakarattal sem mondhatjuk el a közjegyző ur munkájáról mert, hiszen a kiküldött választási elnökök csoportja nem egyéb mint a darabont - mungó tábornak kirendeltsége. E diszes kollégiumban alig van a függetlenségi pártnak egy-két embere, a többi majdnem mind 13 próbás mungó. Már pedig ha a közjegyző ur pártatlan akart volna lenni, akkor figyelembe kellett volna vennie a függetlenségi pártot is. Hiszen Makón, mint a Rényi-féle választás szám-szerűleg is igazolta, a függetlenségi párt van többségben. Az elnökök kiküldésénél a függetlenségi pártnak mellőzése határozottan igazságtalanság, ha nem nevezzük is minden tekintetben mungó csinytevésnek.

Még az elnökök kiküldéséhez is van egy-két szavunk. Előre bocsásjuk, hogy egyáltalán nem akarjuk az illetőket személyükben

sérteni. Viszont kifejezésre kell juttatnunk azt, hogy a közjegyző ur az elnökök összeírását úgy látszik, hogy a balkezével végezte.

Nem kell senki előtt magyarázgatnunk, hogy úgy az elnököknek lehetőleg törvénytudó, de minden esetre, hogy úgy mondjuk, *iskolázott embereknek kell lenni.*

A közjegyző ur alelnökei a törvénytudásnak, de egyik-másik még más ismereteknek és tudásnak analfabétája. Nem szólunk arról sem, hogy a szegényemház élmezője is alelnök. Ezt valószínűleg állása kvalifikálta a közjegyző urnál az alelnöki állásra.

Nem firtatjuk tovább a dolgot. Végül csak azt jegyezzük meg, hogy a közjegyző ur a mi partunkból sokkal különb alelnököket sorsolhatott volna ki, mint a kisdéd mungó táborból.

Tanügy.

* Felvételei a belterületi állami elemi iskolába. A makói m. kir. állami elemi népiskolánál az 1911-12 tanévre a felvételek folyó évi augusztus hó 29-30 és 31-én délelőtt 8-11-ig délután 2-4 óráig tartanak meg.

a) Minthogy a Deák Ferenc-utcai központi állami iskola ez alkalommal megnyílik s mivel az új épületben van elhelyezve a belterületi iskolák igazgatói irodája, tehát a belterületi állami elemi iskolákat érdeklő ügyek is ezen új iskola igazgatói irodájában intézettek el, *emlékőzve a beiratkozásokat is a Deák Ferenc-utcai központi állami iskolánál a fenti időben tartják meg.*

b) Minden tanuló hozza magával a múlt iskola évi értesítő könyvét az I-ső osztályba lépő tankötelesek születési és oltási bizonyítványukat.

c) Tandíj nincs, de minden tanuló köteles felvételi díj címén 50 fillért, az I-ső osztályba lépők, valamint más intézetből átlépő azon tanulók, kiknek értesítőjük a legújabb kiadott értesítő könyvecskével nem egyezik, még 18 fillért kötelesek értesítő áránban fizetni.

d) Minthogy az utca és pontos házszám bemondása nagyon fontos, kívánatos, hogy a szülők személyesen vagy nagykoru családtagjaikkal irassák be gyermekeiket.

e) A vidéki tanulók elszállásolását az igazgató ellenőrzi, tehát csak az ő tudta és hozzájárulásával szállásolhatók el az ilyen tanulók.

Makó, 1911. augusztus hó 15.

Tókos Izsák,
áll. isk. igazgató.

Érdemes olvasni!

Uj láncoskút gummik nélkül, óránként 20 ezer liter vizet felhoz, egy fiu hajtása által.

Uj szivónyomó és forgó kút meglepően működik. 20 méter távolságra fecskendez mindkettő, befagyásmentes és használatban láthatók.

Kaphatók:

Halász Á. gépüzletében

Makó, (Főtér.)

Fecskendőt pótolja és az udvar disze. Minden vidékre szállítatik.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ő maga. (19)

IV.

A pusztá szigetén.

Két fadarab összedörzsölése után végre sikerült tüzet csinálni. Aztán kunyhó építéséhez fogtam. Szalma födelet raktam a kunyhómra, büszkén felhasználván a saját szalmámat, melyet vérelem természettem.

Időjártával kezdetleges butorzzattal is elláttam magamat, asztallal, egy pár székkal, ágygyal stb. Az ágybelim kezdetben vitorlákából állott, de aztán derékaljam is volt a saját gabonám szalmájával töltve. A bogrács, melyet a hajóroncsról megmentettem, volt hosszú időn át egyetlen főző edényem; ha valamit főzni akartam, tűzhelyet csináltam a homokban a benszülőttek módja szerint, kikkel Uj-Guineában találkoztam.

Halat mindenkor bőven foghattam, ami pedig a tengeri szárnyasokat illeti, csak a szigetnek arra a részére kellett mennem, ahol fészkelni szoktak s leütni közülök egy párt a botommal.

A lisztből, amíg csak volt, kalácsot sütöttem; voltak helyetteseim is, akik halásztak számomra — a száz meg száz pelikánt értem. Ezek közül azok, melyeknek kicsinyeik voltak, kimentek reggel s déltán tértek vissza három egész tiz font pompás friss hallal a tokájukban.

A mint a szigetre szálltak, kiüritették a tokájukat a komokba — nagyon gyakran meg kell vallanom, egyedül az én hasznomra. Önző agglégény madarak tele tokával térve vissza a levegőbe dobálták zsákmányukat s egymás után elnyeldesték. Sokat mulattam azonban rajta el-elnézve egy-egy rabló sirályt, amint a pelikán háttára ülve ügyesen elkapkodta a feldobott halat. Ezek a halak, piritott teknősbékahussal és aszalt gyümölcs-csel pompás lakomát képeztek.

Reggeli után rendszeren egyet usztam, ha alacsony volt a tenger vízállása s itt cápától nem igen lehetett tartanom.

Fürdés után alá s fel szaladgáltam a parton, míg meg nem szá-

radtam, mire visszatértem a sátramba és elkezdtem hangosan olvasni angolul az orvosi könyveimből és angol-francia testamentomomból, pusztán csak azért, hogy halljam a saját hangomat.

Nagyon jó nyelvész voltam abban az időben, az angolt különösen jól beszéltem, míg mielőtt a Svájcól elszármaztam.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat változatlan.

Buza: 21-21.60 K.

Kukorica: 17.80-18 "

Árpa: 17-17.40 "

Zab: 15-15.60 "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma: 13- K.

Foghagyma: 20- "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Kerestetik

a Makói Független Ujság-hoz

lapelárusítónak

biztos megélhetés mellett egy tisztességes ember.

!! Rendkívüli alkalom !!

Pénz 4⁰/₁₀ 4¹/₂ ⁰/₁₀ kamatra

és megfelelő tőketörlesztési hányadra. Megbizásom van I. rendű pénz intézetek részéről fenti kamatláb mellett

2 millió korona

elhelyezésére. — Aki ingatlan birtokára pénzt óhajt felvenni vagy aki drágább kamatu kölcsönét olcsóbbra óhajtja kicserélni, az forduljon bizalommal 10 év óta fennálló jó hírnevű bank irodámhoz, hol gyorsan csekély közvetítési díj az érték három negyed részéig kapható kölcsön.

(3) tisztelettel

Berg Gerzson,

bank iroda Makó Szegedi-utca a gyógyszerház udvarában.

Makón még nem látott szenzációs látványosság!

CAIRO MAKÓN, a Picard Cirkusban.

Szerdán, folyó hó 23-án és 24-én csütörtökön,

előadást tart a Német-, Francia- és Angolországba

o o o o szerződött 60 tagból álló o o o o

Egyiptomi Karaván

melynek tagjai arabok, szudániak, sziriaiak, assuánok, fényes mutatványokkal, mint: szemfényesztek, beduinok, jongleurek, skandaranik, hastáncosok, fakirok, dervisek, tűz, parázs, úvevevők, kardtáncosok stb. — Szaját arab katonazene. — Két arab nemzeti zene.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táperezű

KÉTSZERSÜLTETMET.

Betegeknek, ugyisint csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültem úgy ízére, mint táperezjére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek.

(13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Ház eladás.

Apátfalván, a (Széchenyi-utca 670. számú ház) Barta Mátyás tulajdonát képező ház örök áron szabkéből eladó. Értekezni lehet a fenti szám alatt.

Nyomdász tanulók

fizetéssel felvételnek a Makói Független Ujság-nál.

Arjegyzék!

I. rendű kis üsti valódi szeszmentes pálinkák literenként 1 frt.

Nagyobb vételnél nagyobb árengedmény.

Igen jó minőségű pálinkák 62, 70 és 80 krajcár literenként. Ezeknél a minőségeknél és nagyobb vételnél nagyobb árengedmény van!!! Mindennemű munkaspálinkák legjobb minőségben 52, 46 és 40 krajcár literenként

Iritz Sámuel özv. cégnél mindennemű édes italok kedvező árban kaphatók! (12)

A püspök kertnek átál, a csirke piacon kiadó egy üzlethelyiség,

ugyanott egy udvari 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt is kiadó.

Bővebbet Havas Miksa főtéri üzletében.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél Valódisáért szavatosságot vállalo o o o lal a cég. o (12).

Világhírű jó és olcsó természetes ásványviz! Gróf Schönborn-Buchheim Károly Beregmezei uradalmából:

A luhi Erzsébet gyógyforrás

gyomorhajok elleni specificum.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav képződésénél, gyomorégés, köhögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és bél kronikus hurutja, alkalmával kitűnően beválik, a torok, gége és a hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmazhatók.

Elsőrangú üdítő és asztali ital! Elsőrangú a Giesshüblivel!

Polenai gyógyforrás. Elsőrangú diatetikus víz; leg-
üdítőbb asztali víz. Borral vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

o o o Egyenrangú a krondorfi vízzel. o o o

Szolyvai gyógyforrás. Dr. Kéti, dr. Bókai, dr. Widder-Hoffer, dr. Than, dr. Irsai Arthur, dr. Podor József tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, hughyhomok, epékő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedéseknél

Kitűnő ízű ital, igen üdítő víz! Egyenrangú a bilini vízzel!

Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőkben, kávéházakbar, drogériákban és gyógyszerárakban.

Vezérképviselő és raktár: Ábelesz Sámuel, szállító Makó, Megyeház utca.

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és bál meghívókat, röpiveket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☒ nyomdája és kiadóhivatala. ☒ Telefon-sz. 124.